

ປະຫວັດສາດທຶກຊ່ອນໄວ້ຂອງຂໍ້ສັນຍາ - ເລກທີສາມສິບ

ເອເຊກຽນ ໝາຍເລກ ສິບເອັດ

Jeff Pippenger

2026-09-02

ໃນພຣະທໍາເອເຊກຽນ, ການ “ປົດລ້ອມ” ເຢຣູຊາເລັມ ແມ່ນ “ໝາຍສໍາຄັນ” ອັນເປັນບົດທົດສອບທຸກໆຄົນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນຂອງພວກເຮົາຈະຖືກຕັດສິນ, ເພາະວ່າມັນໝາຍເຖິງການກ່ຽວຂ້ອງຂອງຮູບຂອງສັດຮ້າຍ.

“ອົງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າໄດ້ຊົງສະແດງໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນຢ່າງຊັດເຈນວ່າ ຮູບຈໍາລອງຂອງສັດຮ້າຍນັ້ນຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນກ່ອນທີ່ໄວ້ແຫ່ງການທົດລອງຈະສິ້ນສຸດລົງ; ເພາະວ່າ ສິ່ງນີ້ຈະເປັນບົດທົດສອບອັນຍິ່ງໃຫຍ່ສໍາລັບປະຊາຊົນຂອງພຣະເຈົ້າ, ໂດຍທີ່ຊາວກາ໌ນລັດອຸດອນຂອງເຂົາທັງຫຼາຍຈະຖືກຕັດສິນ. ...”

“ນີ້ແມ່ນການທົດສອບທີ່ປະຊາຊົນຂອງພຣະເຈົ້າຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບກ່ອນທີ່ພວກເຂົາຈະຖືກປະທັບຕາ. ທຸກຄົນທີ່ໄດ້ພົບຄວາມຈິງຮັກພັກດີຕໍ່ພຣະເຈົ້າໂດຍການຖືຮັກສາພຣະບັນຍັດຂອງພຣະອົງ ແລະໂດຍການປະຕິເສດທີ່ຈະຍອມຮັບວັນຊະບາໂຕອັນບອມ, ຈະຢືນຢູ່ໃຕ້ທັງຂອງພຣະອົງ ຄືພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າ ພຣະເຈົ້າ Jehovah, ແລະຈະໄດ້ຮັບຕາປະທັບຂອງພຣະເຈົ້າຜູ້ຊົງພຣະຊົນຢູ່, ແຕ່ຜູ້ທີ່ຍອມລະຖິ້ມຄວາມຈິງທີ່ມີຕົ້ນກໍາເນີດຈາກສະຫວັນ ແລະຍອມຮັບວັນຊະບາໂຕວັນອາທິດ ຈະໄດ້ຮັບເຄື່ອງໝາຍຂອງສັດຮ້າຍ.” Manuscript Releases, volume 15, 15.

ຄຣິດສະຕຽນທັງຫຼາຍທີ່ໄດ້ຫລົບໜີຈາກເຢຣູຊາເລັມເມື່ອ ‘ໝາຍສໍາຄັນ’ ຂອງ Cestius ປາກົດຂຶ້ນ ໄດ້ກະທໍາເຊັ່ນນັ້ນ ເພາະພວກເຂົາໄດ້ຖືກເຕືອນລ່ວງໜ້າ ແລະໄດ້ຈໍາແນກ ‘ໝາຍສໍາຄັນ’ ໄດ້ເມື່ອມັນມາຮອດ. ການຈໍາແນກການກ່ຽວຂ້ອງຂອງຮູບສັດເດຍລະສານ ຄືການຈໍາແນກ “ເຫດການ,” “ການຕຽມການ” ແລະ “ການເຄື່ອນໄຫວ” ທີ່ນໍາໄປສູ່ກົດໝາຍວັນອາທິດ. ອົງປະກອບທາງຄໍາພະຍາກອນທີ່ປະກອບຂຶ້ນເປັນ ‘ໝາຍສໍາຄັນ’ ນັ້ນ ຈະຕ້ອງຖືກເຂົ້າໃຈໄວ້ລ່ວງໜ້າກ່ອນທີ່ໝາຍສໍາຄັນຈະມາຮອດ. ເມື່ອ Cestius ເລີ່ມການລ້ອມເມືອງ ກໍ່ສາຍເກີນໄປແລ້ວທີ່ຈະຮຽນຮູ້ວ່າ ໝາຍສໍາຄັນນັ້ນແມ່ນຫຍັງ.

“ບັດນີ້ການຕຽມການກໍາລັງດໍາເນີນໄປຂ້າງໜ້າ ແລະ ຄວາມເຄື່ອນໄຫວທັງຫຼາຍກໍາລັງດໍາເນີນຢູ່ ຊຶ່ງຈະນໍາໄປສູ່ການສ້າງຮູບຈໍາລອງໃຫ້ແກ່ສັດຮ້າຍ. ເຫດການຕ່າງໆຈະຖືກນໍາໃຫ້ເກີດຂຶ້ນໃນປະຫວັດສາດຂອງໂລກ ຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຄໍາພະຍາກອນສໍາລັບວັນສຸດທ້າຍເຫຼົ່ານີ້ສໍາເລັດເປັນຈິງ.” Review and Herald, April 23, 1889.

ການຕຽມການ, ການເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ເຫດການ

“ການຕຽມການ,” “ການເຄື່ອນໄຫວ” ແລະ “ເຫດການ” ຈະຕ້ອງຖືກຮັບຮູ້ໄວ້ລ່ວງໜ້າກ່ອນການທົດສອບ.

“ທຸກສິ່ງທີ່ພຣະເຈົ້າໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນປະຫວັດສາດແຫ່ງຄໍາພະຍາກອນວ່າຈະຕ້ອງສໍາເລັດໃນອະດີດ ກໍ່ໄດ້ສໍາເລັດແລ້ວ, ແລະທຸກສິ່ງທີ່ຍັງຈະມາໃນລໍາດັບຂອງມັນ ກໍ່ຈະເກີດຂຶ້ນ. ດານເືອນ ຜູ້ພະຍາກອນຂອງພຣະເຈົ້າ ຍືນຢູ່ໃນບ່ອນຂອງທ່ານ. ໃຢຮັນ ຍືນຢູ່ໃນບ່ອນຂອງທ່ານ. ໃນພຣະນິມົດ ສິ່ງໃດແຫ່ງຜົ້ງຢູ່ໄດ້ເປີດໜັງສືຂອງດານເືອນໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ຮັກສາຄໍາພະຍາກອນ ແລະດັ່ງນັ້ນ ດານເືອນຈຶ່ງຍືນຢູ່ໃນບ່ອນຂອງທ່ານ. ທ່ານເປັນພະຍານຂອງທ່ານ ເຖິງສິ່ງທີ່ອົງພຣະຜູ້ເປັນເຈົ້າໄດ້ຊົງເປີດເຜີຍແກ່ທ່ານໃນນິມົດ ກ່ຽວກັບເຫດການອັນຍິ່ງໃຫຍ່ແລະເຄັ່ງຂັ້ມ

ຊົງພວກເຮົາຈຳເປັນຕ້ອງຮູ້ໃນຂະນະທີ່ພວກເຮົາຍິນຢູ່ໜ້າທາງເຂົ້າແຫ່ງການສຳເລັດຂອງມັນ."

"ໃນປະຫວັດສາດແລະໃນຄຳພະຍາກອນ ພຣະວັດຈະນະຂອງພຣະເຈົ້າໄດ້ພັນລະນາເຖິງການຕໍ່ສູ້ອັນຍືດເຍື້ອ ອັນຍາວນານລະຫວ່າງຄວາມຈິງກັບຄວາມຜິດ. ການຕໍ່ສູ້ນັ້ນຍັງຄົງດຳເນີນຢູ່ ສົ່ງຕ່າງໆທີ່ເຄີຍເປັນມາແລ້ວ ຈະຖືກເຮັດຊ້ຳອີກ." Selected Messages, book 2, 109.

ພວກເຮົາ "ຈຳເປັນຕ້ອງຮູ້" ເຖິງ "ເຫດການອັນຍິ່ງໃຫຍ່ແລະຊຶ້ງຂັງ ໃນຂະນະທີ່ພວກເຮົາຍິນຢູ່ເທິງທາງເຂົ້າອັນແທ້ຈິງແຫ່ງການສຳເລັດຂອງມັນ." ທາງເຂົ້ານັ້ນບໍ່ມີຊື່ເຖິງຄວາມຈຳເປັນທີ່ພວກເຮົາຕ້ອງເຂົ້າໃຈເຫດການເຫຼົ່ານັ້ນລ່ວງໜ້າກ່ອນການສຳເລັດຂອງມັນ.

"ແຕ່ລາຍເສັ້ນອັນເຂັ້ມງວດຂອງບາກກາພະຍາກອນໄດ້ຜິວໃຫ້ເຫັນການປ່ຽນແປງໃນພາບອັນສະຫງົບສຸກ ນີ້. ສັດຮ້າຍທີ່ມີເຂົ້າດັງລູກແກະເວົ້າດ້ວຍສຽງຂອງມັງກອນ, ແລະ 'ໃຊ້ອຳນາດທັງໝົດຂອງສັດຮ້າຍຕົວທຳອິດຕໍ່ໜ້າມັນ.' ຈົດວິນຍານແຫ່ງການຂົ່ມເຫັງທີ່ໄດ້ສະແດງອອກໃນລັດທິນອກສາສະໜາແລະໃນລະບົບສັນຕະປາປາ ຈະຖືກເຜີຍອອກອີກຄັ້ງ. ຄຳພະຍາກອນປະກາດວ່າ ອຳນາດນີ້ຈະກ່າວ 'ແກ່ບັນດາຜູ້ອາໄສຢູ່ເທິງແຜ່ນດິນໂລກ ໃຫ້ພວກເຂົາສ້າງຮູບໜຶ່ງໃຫ້ແກ່ສັດຮ້າຍ.' [ພຣະນິມົດ 13:14.] ຮູບນັ້ນຖືກສ້າງຂຶ້ນໃຫ້ແກ່ສັດຮ້າຍຕົວທຳອິດ ຫຼືສັດຮ້າຍຄ້າຍເສືອດາວ, ຊົງເປັນຕົວທີ່ຖືກນຳສະເໜີໃນຂ່າວສານຂອງທຸດສະຫວັນອົງທີສາມ. ໂດຍສັດຮ້າຍຕົວທຳອິດນີ້ ໄດ້ໝາຍເຖິງສາດສະໜາຈັກໂຣມັນ, ອົງການສາສະໜາທີ່ສວມໃສ່ອຳນາດພົນລະເຮືອນ, ມີອຳນາດທຶນລົງໂທດຜູ້ທີ່ຄິດຄ້ານທຸກຄົນ. ຮູບຂອງສັດຮ້າຍນັ້ນໝາຍເຖິງອົງການສາສະໜາອື່ນໜຶ່ງ ທີ່ສວມໃສ່ອຳນາດທີ່ຄ້າຍຄືກັນ. ການກ່ຽວຂ້ອງຂອງຮູບນີ້ເປັນຜົນງານຂອງສັດຮ້າຍນັ້ນ ຊົງການລຸກຂຶ້ນຢ່າງສະຫງົບແລະຄຳປະກາດອັນອອນໄພຂອງມັນ ເຮັດໃຫ້ມັນເປັນສັນຍາລັກອັນໂດດເດັ່ນຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາ. ໃນບ່ອນນີ້ແຫຼະຈະພົບຮູບຈຳລອງຂອງລະບົບສັນຕະປາປາ. ເມື່ອບັນດາສາດສະໜາຈັກໃນແຜ່ນດິນຂອງພວກເຮົາ ລວມຕົວກັນເທິງຈຸດຄວາມເຊື່ອເຊັ່ນທີ່ພວກເຂົາຍຶດຖືຮ່ວມກັນ ແລະຈະຊັກຈູງລັດໃຫ້ບັງຄັບໃຊ້ກົດກຳນົດຂອງພວກເຂົາ ແລະຄຳຈຸນສະຖາບັນຂອງພວກເຂົາ ໃນເວລານັ້ນ ອາເມລິກາໂບຣເຕສແຕນຈະໄດ້ສ້າງຮູບຈຳລອງຂອງລາດັບຊືນໂຣມັນຂຶ້ນແລ້ວ. ແລ້ວສາດສະໜາຈັກທີ່ແທ້ຈິງຈະຖືກໂຈມຕີດ້ວຍການຂົ່ມເຫັງ ດັ່ງທີ່ປະຊາຊົນໃນສະໄໝໂບຣານຂອງພຣະເຈົ້າເຄີຍຖືກ. ເກືອບທຸກສັດຕະວັດໄດ້ສະໜອງຕົວຢ່າງວ່າ ຄວາມຄັບແຄນທາງສາສະໜາແລະຄວາມມຸ່ງຮ້າຍສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ ພາຍໃຕ້ຂໍ້ອ້າງວ່າກຳລັງຮັບໃຊ້ພຣະເຈົ້າໂດຍການປົກປ້ອງສິດຂອງສາດສະໜາຈັກແລະຂອງລັດ. ບັນດາສາດສະໜາຈັກໂບຣເຕສແຕນ ທີ່ໄດ້ຕິດຕາມຮອຍຕີນຂອງໂຣມ ໂດຍການສ້າງພັນທະມິດກັບອຳນາດຂອງໂລກ ໄດ້ສະແດງຄວາມປາຖະໜາຄ້າຍຄືກັນໃນການຈຳກັດສະໄພພາບແຫ່ງມະໂນທຳ. ໃນສັດຕະວັດທີສິບເຈັດ ສາສະໜາຈານຈຳນວນຫຼາຍພັນຄົນທີ່ບໍ່ຍອມຄອນຟອມ ໄດ້ຮັບຄວາມທຸກທໍລະມານພາຍໃຕ້ການປົກຄອງຂອງສາດສະໜາຈັກແຫ່ງອັງກິດ. ການຂົ່ມເຫັງຕິດຕາມມາສະເໝີກັບການລ່າງທາງສາສະໜາຈາກຝ່າຍລັດຖະບານຝ່າຍໂລກ." Spirit of Prophecy, volume 4, 277.

ການກ່ຽວຂ້ອງຂອງຮູບສັດຮ້າຍນັ້ນ ສຳເລັດຂຶ້ນກ່ອນໃນສະຫະລັດອາເມລິກາ ແລະຫຼັງຈາກນັ້ນຈຶ່ງໃນໂລກ.

"ບັນດາປະຊາຊາດຕ່າງປະເທດຈະດຳເນີນຕາມແບບຢ່າງຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາ. ແມ່ນວ່າທາງເປັນຜູ້ນຳອອກໜ້າ ແຕ່ວິທີການອັນດຽວກັນນັ້ນຈະມາເຖິງປະຊາຊົນຂອງເຮົາໃນທຸກສ່ວນຂອງໂລກ." Testimonies, volume 6, 395.

ພຣະຣາຊະກຳນົດແຫ່ງມົນລາ ໃນປີ 313 ເປັນຕົວແທນແຫ່ງຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງການກຳລັງຂຶ້ນ
ແລະຍັງຊີ້ບອກເຖິງປະຕູທີ່ປິດລົງສຳລັບພວກແອດເວັນຕົສວັນທີ່ຈັດອີກດ້ວຍ.
ຄອນສະຕານຕິນແຫ່ງຝ່າຍຕາເວັນຕົກ ແລະ ລີຊີນີອີສແຫ່ງຝ່າຍຕາເວັນອອກ
ໄດ້ຜູກຕິດການສົມຮົດຕາມສັນຍາໄວ້ກັບພຣະຣາຊະກຳນົດນັ້ນ
ເມື່ອຄອນສະຕານຕິນໄດ້ຍົກນາງຄອນສະຕານເຊຍ ຜູ້ເປັນນັ້ງສາວຮ່ວມບົດາ ໃຫ້ແກ່ລີຊີນີອີສ
ໃນການສົມຮົດຕາມສັນຍາທັງໝົດ ຊຶ່ງຖືກເປັນຕົວແທນຢູ່ໃນເສັ້ນຄຳພະຍາກອນໜຶ່ງ
ຂອງການສົມຮົດຕາມສັນຍາທັງໝົດ ພາຍໃນປະຫວັດສາດແຫ່ງຄຳພະຍາກອນຂອງດານເຮອນ 11.
ສອງຄັ້ງທຳອິດກ່ຽວພັນກັບສົງຄາມລະຫວ່າງຝ່າຍເໜືອແລະຝ່າຍໃຕ້,
ສອງຄັ້ງຖັດມາເປັນສົງຄາມກາງເມືອງລະຫວ່າງຝ່າຍຕາເວັນອອກແລະຝ່າຍຕາເວັນຕົກ, ແລະ
ສອງຄັ້ງສຸດທ້າຍແມ່ນການສົມຮົດໃນເຊີງສັນຍະລັກຂອງອຳນາດຄຣິສຕະຈັກສັນຕະປາປາ ແລະ
ອຳນາດຂອງລັດ.

ອັນຕີໂອຄັສ ທີ II ເທໂອສ ໄດ້ປະຖົມພັນລະຍາຂອງຕົນ ຄືລາໂອດີເຊ I
ເພື່ອແຕ່ງງານກັບເຈົ້າຍິງແຫ່ງລາຊະວົງພະໂຕເລເມອີກ ເບເຣນດີເຊ (ທີ່ດາຂອງພະໂຕເລເມ II) ປະມານປີ 252
ກ່ອນ ຄ.ສ. ການສົມຮົດຕາມສັນຍາແຫ່ງຈັກກະພັດເຊເລວຊິດໄດ້ຖືກດຳເນີນຂຶ້ນລະຫວ່າງກະສັດແຫ່ງທິດເໜືອ
ແລະ ກະສັດແຫ່ງທິດໃຕ້, ໃນຂະນະທີ່ ການສົມຮົດຕາມສັນຍາໃນປີ 313
ແມ່ນລະຫວ່າງຈັກກະພັດແຫ່ງທິດຕາເວັນອອກ ແລະ ຈັກກະພັດແຫ່ງທິດຕາເວັນຕົກ.

ການອະພິເສກສົມຮົດຕາມສັນຍາຂອງ Antiochus II Theos ໃນປີ 252 ກ່ອນ ຄ.ສ.
ໄດ້ເປັນຕົວແທນແຫ່ງຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງອານາຈັກ Seleucid ຊຶ່ງໄດ້ບັນລຸຈຸດອະວະສານໃນຖານະອານາຈັກໃນປະ
ຫວັດສາດທີ່ຖືກນຳສະເໜີໃນຂໍ້ຕົກລົງສົບຜົນສຳເລັດແຫ່ງດານເຮອນ 11.
ໃນປະຫວັດສາດຕອນສຸດທ້າຍຂອງອານາຈັກ Seleucid ໄດ້ມີການສົມຮົດຕາມສັນຍາອີກຄັ້ງໜຶ່ງໂດຍ
Antiochus III the Great ເມື່ອທ່ານໄດ້ຍົກທິດາຂອງຕົນ Cleopatra I Syra, (Cleopatra
ອົງທຳອິດທີ່ຊື່ໃນປະຫວັດສາດພະຍາກອນ) ໃຫ້ແກ່ Ptolemy V ໃນປີ 193 ກ່ອນ ຄ.ສ. ໃນເວລານັ້ນ
Ptolemy V ມີອາຍຸປະມານ 16 ປີ ແລະ Cleopatra I Syra ປະມານ 10 ປີ.
ການສົມຮົດຂອງທັງສອງເປັນການຍຸດທິສາດທາງການທູດຫຼັກຈາກສົງຄາມ Syrian ຄັ້ງທີຫ້າ.
ການສົມຮົດຕາມສັນຍາອັນເປັນ alpha ລະຫວ່າງກະສັດແຫ່ງເໜືອແລະໃຕ້ໃນດານເຮອນ 11
ໄດ້ເປັນເຄື່ອງໝາຍແຫ່ງຈຸດສິ້ນສຸດຂອງສົງຄາມ Syrian ຄັ້ງທີສອງ.

Cleopatra ຄົນສຸດທ້າຍໃນປະຫວັດສາດແຫ່ງຄຳພະຍາກອນ ໄດ້ມີປະຕິສຳພັນກັບທັງ Julius Caesar
ແລະຕໍ່ມາກັບ Mark Antony. ຫຼັງຈາກການລອບສັງຫານ Julius Caesar ໃນປີ 44 BC,
ຄະນະຜູ້ປົກຄອງຮ່ວມຄັ້ງທີສອງໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 43 BC.
ຊາຍສາມຄົນເປັນອົງປະກອບຂອງຄະນະຜູ້ປົກຄອງຮ່ວມນັ້ນ, ແລະຫຼັງຈາກໜຶ່ງໃນສາມຄົນນັ້ນ ຄື Marcus
Lepidus ຖືກ Octavian ບັງຄັບໃຫ້ອອກຈາກສະຫະພັນສາມຝ່າຍ, ການແຍ່ງຊິງອຳນາດລະຫວ່າງ Mark
Antony ຝ່າຍຕາເວັນອອກ ແລະ Octavian ຝ່າຍຕາເວັນຕົກ ກໍໄດ້ຕິດຕາມມາ. ທີ່ Brundisium, ໃນປີ 40
BC ໄດ້ມີການເຮັດສັນຍາສັນຍາລະຫວ່າງຄູ່ແຂ່ງຈາກຕາເວັນອອກແລະຕາເວັນຕົກທັງສອງຝ່າຍ.
ສັນຍາສັນຍານັ້ນລວມເຖິງການສົມລົດລະຫວ່າງ Octavia ນັ້ງສາວຂອງ Octavian ກັບ Mark Antony.
ແຕ່ສັນຍາສັນຍາແລະການສົມລົດທີ່ຄວບຄູ່ກັນນັ້ນບໍ່ດຳລົງຢູ່ໄດ້, ແລະຫຼັງຈາກ Mark Antony
ເຂົ້າໄປພົວພັນກັບ Cleopatra, ລາວໄດ້ຍ້າຮ້າງກັບ Octavia ໃນປີ 32 BC. ໃນຍຸດທະການທີ່ Actium ໃນປີ 31
BC, ຈັກກະພັດຂອງຕາເວັນອອກແລະຕາເວັນຕົກໄດ້ຖືກຮວບຮວມເຂົ້າເປັນອຳນາດດຽວ, ແລະຕໍ່ຈາກນັ້ນ
Octavian ໄດ້ກາຍເປັນ Augustus Caesar, ສັນຍະລັກແຫ່ງຈຸດສິ້ນສຸດຂອງລັດສະໝີແລະອຳນາດຂອງໂຣມັນ.

ໃນທາງຄຳພະຍາກອນ ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາສະບັບທຳອິດໃນດານເຮອນ 11
ແມ່ນລະຫວ່າງກະສັດແຫ່ງເໜືອແລະກະສັດແຫ່ງໃຕ້

ໃນຄວາມພະຍາຍາມທີ່ຈະຢຸດຕິຄວາມເປັນສັດຕູລະຫວ່າງຄູ່ສົງຄາມທັງສອງຝ່າຍ
ຜູ້ຊົງກຳລັງຕັ້ງເຜົ່າສ້າງອານາຈັກຂອງອາເລັກຊານເດີມີເຫລາດຄົນໃໝ່.
ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາຄັ້ງທຳອິດນັ້ນລະຫວ່າງຊາວເຊລຊູດິດແລະພວກພະໂຕເລມດີແຫ່ງອີຍິບ
ແມ່ນການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາແບບອາລະຟາຂອງອານາຈັກເຊລຊູດິດແລະພະໂຕເລມາອິກ
ຊຶ່ງເປັນແບບຢ່າງຂອງການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາແບບໂອເມກາລະຫວ່າງອຳນາດສອງຝ່າຍເດີມນັ້ນ.
ໃນການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາຄັ້ງສຸດທ້າຍ ຫຼືແບບໂອເມການັ້ນ
ຄລ໌ໂອພາຕຣາອົງທຳອິດທີ່ສຸດໃນປະຫວັດສາດອີຍິບ
ໄດ້ກ້າຍເປັນຂໍ້ຊົມທາງຄຳພະຍາກອນໄປຫາຄລ໌ໂອພາຕຣາອົງສຸດທ້າຍ ຫຼືແບບໂອເມກາ;
ຜູ້ຊົງຄວາມສຳພັນຂອງນາງກັບມາຣ໌ກ ແອນໂຕນີ
ໄດ້ກ້າຍເປັນຈຸດອ້າງອີງສຳລັບການຢ່າຮ້າງລະຫວ່າງອອກຕາເວັນ ແລະ ມາຣ໌ກ ແອນໂຕນີ.
ການຢ່າຮ້າງນັ້ນໄດ້ໝາຍເຖິງການຮູ້ພົ້ນຄວາມເປັນສັດຕູຂຶ້ນໃໝ່ລະຫວ່າງມາຣ໌ກ ແອນໂຕນີແຫ່ງຕາເວັນອອກ
ແລະ ອອກຕາເວັນແຫ່ງຕາເວັນຕົກ ຊຶ່ງໄດ້ສັນສຸດລົງທຶນທະການແອັກຕຽມ ໃນປີ 31 ກ່ອນ ຄ.ສ.

ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາແຫ່ງ Brundisium ໃນປີ 40 ກ່ອນ ຄ.ສ.
ແມ່ນການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາຝ່າຍອາລະຟາແຫ່ງການຕັ້ງລະຫວ່າງຕາເວັນອອກກັບຕາເວັນຕົກ,
ດັ່ງທີ່ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາຂອງ Laodice ແລະ Antiochus II Theo
ເປັນອາລະຟາແຫ່ງການຕັ້ງລະຫວ່າງເໜືອກັບໃຕ້. ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາໃນປີ 313
ແມ່ນໂອເມກາຕຳການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາຝ່າຍອາລະຟາຂອງ Mark Antony ແລະ Octavia,
ດັ່ງທີ່ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາລະຫວ່າງ Ptolemy V ແລະ Cleopatra I Syra
ເປັນການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາຝ່າຍໂອເມກາຂອງອານາຈັກເໜືອແລະໃຕ້.
ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາທັງສາມທຶນໄປສູ່ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາຝ່າຍໂອເມກາໃນປີ 313
ລ້ວນສອດຄ່ອງກັນ, ແລະໃຫ້ພະຍານສາມປະການແກ່ລັກສະນະແຫ່ງຄຳພະຍາກອນທີ່ກ່ຽວເນື່ອງກັບ Edict of
Milan. ດ້ວຍກັນນັ້ນ ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາແບບແທ້ຈິງທັງສອງຕາເວັນອອກ, ຕາເວັນຕົກ, ເໜືອ ແລະ
ໃຕ້ ສອດຄ່ອງກັບການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາແບບສັນຍາລັກສອງຄັ້ງຂອງອຳນາດສັນຕະປາປາ.

ໃນປີ 496, ຄລ໌ວັສ ກະສັດແຫ່ງຊາວແຟຣັງ ໄດ້ອະພິເສກສົມລົດກັບ ຄລອທິນດາ.
ຄລອທິນດາເປັນເຈົ້າຫຍິບແຫ່ງບຣຸກຸນດີ, ເປັນທີ່ດາຂອງ ກະສັດ ຊົວເປຣົກ ທີ່ II ແຫ່ງບຣຸກຸນດີ.
ຫຼັງຈາກບົດາແລະມານດາຂອງນາງຖືກສັງຫານໃນການແຍ່ງຊົງອຳນາດພາຍໃນວົງຕະກູນ,
ນາງໄດ້ດຳລົງຊີວິດພາຍໃຕ້ການອາລັກຂາຂອງລູກຂອງນາງ ກ່ອນທີ່ຈະຖືກຍົກໃຫ້ອະພິເສກສົມລົດກັບ ຄລ໌ວັສ I,
ກະສັດແຫ່ງຊາວແຟຣັງ, ໃນປີ 493. ນາງເປັນຄາທອລິກ, ນັ້ນຄື ນາງຍຶດຖືຄວາມເຊື່ອໃນຊົນ/ອອກໂທດັອກ
ຂອງສາສນາຈັກໂຣມັນ. ສິ່ງນີ້ໄດ້ແຍກນາງອອກຈາກລາຊະວົງເຢຍລະມັນອື່ນໆຫຼາຍຕະກູນໃນສະໄໝນັ້ນ,
ຜູ້ຊົງເປັນຄຣິດສະຕຽນແບບອາຣຽນ. ມານດາຂອງນາງ ຄາເຣເຕນາ ເປັນຄາທອລິກ, ແລະ ຄລອທິນດາ
ກໍໄດ້ຮັບການລ້ຽງດູມາໃນຄວາມເຊື່ອນັ້ນ. ນາງເປັນທີ່ຈັດຈຳໃນຖານະຜູ້ທີ່ເພຍພະຍາຍາມຕັກເຕືອນ ແລະ
ຊັກຊວນ ຄລ໌ວັສ ຢ່າງບໍ່ຍິ່ງໃຫ້ລະຖົມຄວາມເປັນຄົນນອກສາສນາ ແລະ
ຍອມຮັບພິທີບັບຕິສະມາແບບຄາທອລິກ, ແລະຕໍ່ຈາກນັ້ນ ການກັບໃຈຂອງລາວໃນປີ 496
ນັບເປັນໜຶ່ງໃນເຫດການທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດໃນປະຫວັດສາດຍຸກຕົ້ນຂອງຝຣັ່ງ ແລະ
ຂອງສົງຄ໌ເອີນວ່າຄຣິດສະຕຽນຕາເວັນຕົກ.

ຄລ໌ວັສໄດ້ປະຕິຢາມວ່າ ຖ້າລາວຊະນະຍຸດທະການທີ່ Tolbiac ລາວຈະຫັນມານັບຖືຄວາມເຊື່ອຄາທອລິກຂອງ
ຄລອທິນດາ ແລະຮັບພິທີບັບຕິສະມາ. ກະສັດຂອງຊາວ Alemanni ຖືກສັງຫານ,
ກອງທັບຂອງພວກເຂົາແຕກຜ່າຍ, ແລະຊາວ Franks ໄດ້ຮັບໄຊຊະນະ. ຫຼັງຈາກໄຊຊະນະນັ້ນ
ຄລອທິນດາໄດ້ຈັດໃຫ້ບັບຊອບ Remigius ແຫ່ງ Reims ສອນຄຳສອນແກ່ ຄລ໌ວັສ,
ແລະລາວໄດ້ຮັບພິທີບັບຕິສະມາ (ຕາມຂະນົບປະເພນີແລ້ວ ໃນວັນຄຣິດສະມາດ ຄ.ສ. 496),

ພ້ອມກັບນັກຮົບຂອງລາວອີກຫຼາຍພັນຄົນ.

ໂຄລວິສແມ່ນກະສັດຂອງລາວແຜຮັງກ໌ ຊຶ່ງຖືກເວົ້າຕາມຄວາມໝາຍໃນສະໄໝບັດຈຸບັນ ກໍຄືກະສັດຂອງປະເທດຝຣັ່ງ. ພຣະອົງໄດ້ກ້າຍເປັນກະສັດອົງທຳອິດໃນບັນດາກະສັດແຫ່ງຢູໂຣບ ຜູ້ຊຶ່ງໃນທຸລີດຈະສະຫຼະຖົມສາສະໜານອກຮົດຂອງຕົນ ແລະຫັນໄປສູ່ຄາທອລິກ. ດ້ວຍເຫດນີ້ ໂຄລວິສຈຶ່ງຖືກຖືວ່າເປັນ “ບຸດຊາຍຄົນໂຕຂອງຄຣິດຕະຈັກຄາທອລິກ,” ແລະປະເທດຝຣັ່ງກໍຖືກເອີ້ນວ່າ “ທິດາຄົນໂຕຂອງຄຣິດຕະຈັກຄາທອລິກ.” ໃນປີ 1980 ເມື່ອສັນຕະປາປາ John Paul II ໄດ້ຢູ່ມຢາມປະເທດຝຣັ່ງ ພຣະອົງໄດ້ຖາມວ່າ, “ຝຣັ່ງ, ທິດາຄົນໂຕຂອງຄຣິດຕະຈັກ, ເຈົ້າຍັງສັດຊື່ຕັບບັດຕີສະມາຂອງເຈົ້າຢູ່ຫຼື?”

ການຫັນໃຈຂອງ Clovis ໄປສູ່ຄຣິດສະຕຽນຄາທອລິກນີ້ຊິນີ ຊື່ບືອກເຖິງຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງຂະບວນແຫ່ງການອະພິເສກເຊິ່ງເປັນສັນຍະລັກ ອັນຈະນຳໄປສູ່ການສົມຮົດແຫ່ງພັນທະສັນຍາເຊິ່ງເປັນສັນຍະລັກໃນປີ 538. ການສົມຮົດແຫ່ງພັນທະສັນຍາເຊິ່ງເປັນສັນຍະລັກລະຫວ່າງ Clovis ແລະຍິງໂສເພນີຜູ້ພົບພົດການຜົດປະເວນກັບບັນດາກະສັດແຫ່ງໂລກ ໄດ້ຖືກເປັນແບບຢ່າງໄວ້ວ່າໜ້າໂດຍການສົມຮົດແຫ່ງພັນທະສັນຍາສູ່ກ່ອນໜ້ານັ້ນໃນດານເອີນບົດ 11.

Clovis ເປັນກະສັດລາວຢູໂຣບອົງທຳອິດທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນທາງທະຫານແລະທາງເສດຖະກິດແກ່ຄຣິດຈັກໂຣມັນ ແລະດັ່ງນັ້ນ Clovis ຈຶ່ງຖືກນຳສະເໜີໄວ້ພາຍໃນປະຫວັດສາດໃນດານເອີນບົດ 11.

ແລະກອງກຳລັງຈະຍືນຢູ່ຝ່າຍຂອງລາວ, ແລະພວກເຂົາຈະເຮັດໃຫ້ສະຖານບໍລິສຸດແຫ່ງກຳລັງເປັນເປີ, ແລະຈະຍົກເລີກເຄື່ອງບຸຊາປະຈຳວັນ, ແລະພວກເຂົາຈະຕັ້ງສັງຄົມໜ້າກຽດຊັງທຶກະທຳໃຫ້ເກີດຄວາມຮ້າງເປົ້າ. ດານເອີນ 11:31.

ການຂຶ້ນຄອງອຳນາດຂອງ Clovis ໃນປີ 496 ເປັນເຄື່ອງໝາຍເຖິງຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງໂຄງສ້າງທາງການເມືອງຂອງຢູໂຣບທີ່ “ລຸກຂຶ້ນ” ເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອອຳນາດສັນຕະປາປາໃນຂະນະທີ່ມັນກຳລັງຜົງາດຂຶ້ນສູ່ອຳນາດ. ນີ້ເປັນເຄື່ອງໝາຍເຖິງຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງຂະບວນແຫ່ງການສົມຮົດໃນຄວາມໝາຍເຊິ່ງສັນຍາລັກ. “ແຂນ” ໃນຂໍ້ພຣະຄຳນັ້ນຈະກະທຳໃຫ້ “ພຣະວິຫານແຫ່ງກຳລັງ” ເປັນມົວດ້ວຍ, ຊຶ່ງສຳລັບທັງໂຣມນອກຮົດແລະໂຣມຂອງສັນຕະປາປາ ກໍຄືນະຄອນໂຣມ.

ສອງສະຖານບໍລິສຸດ

ໃນພຣະທຳດານເອີນ ມີຄຳພາສາເຮັບຮົວຢູ່ສອງຄຳທີ່ຖືກແປວ່າ “ສະຖານບໍລິສຸດ.” ຄຳພາສາເຮັບຮົວ ‘miqdash’ ແລະ ‘qodesh’ ຕ່າງກໍຖືກແປວ່າ “ສະຖານບໍລິສຸດ,” ແຕ່ qodesh ສາມາດໝາຍເຖິງໄດ້ພຽງແຕ່ສົງຄົມບໍລິສຸດເທົ່ານັ້ນ, ໃນຂະນະທີ່ miqdash ສາມາດໝາຍເຖິງສະຖານບໍລິສຸດທີ່ບໍລິສຸດ ຫຼືບໍ່ບໍລິສຸດກໍໄດ້—ຕາມທີ່ບໍລິບົດເປັນຕົວກຳນົດ.

“ສະຖານບໍລິສຸດແຫ່ງກຳລັງ” ໃນຂໍ້ທີ່ສາມສົບເອັດ ແມ່ນ ‘miqdash’ ແລະເປັນຕົວແທນຂອງສະຖານບໍລິສຸດແຫ່ງກຳລັງຂອງໂຣມ, ຊຶ່ງສຳລັບທັງໂຣມນອກສາດສະໜາແລະໂຣມພາຍໃຕ້ສັນຕະປາປາ ກໍຄືນະຄອນໂຣມ. ຕັ້ງແຕ່ຍຸດທະການທີ່ Actium, ເມື່ອ Octavian ໄດ້ຮັບຮອດມຈັກກະພັດເຂົ້າເປັນອັນໜຶ່ງ, ໂຣມນອກສາດສະໜາເປັນຜູ້ທີ່ບໍ່ອາດຖືກເອົາຊະນະໄດ້ເປັນເວລາສາມຮ້ອຍຫົກສິບປີ (ໜຶ່ງເວລາ) ເພື່ອໃຫ້ຄຳພະຍາກອນໃນ Daniel 11:24 ສຳເລັດຄົບຖ້ວນ.

ເຂົາຈະເຂົ້າໄປຍ່າງສະຫງົບ ແມ່ນແຕ່ໃນບ່ອນອຸດົມຫຼືສຸດຂອງແຂວງ;
ແລະເຂົາຈະເຮັດສິ່ງທີ່ບໍ່ດີຂອງເຂົາບໍ່ເຄີຍເຮັດ ຫຼືມັນພະບຸລຸດຂອງບໍດີເຂົາກໍບໍ່ເຄີຍເຮັດ;
ເຂົາຈະແບ່ງປັນຂອງທີ່ຍືດໄດ້, ແລະຂອງລືບ, ແລະຄວາມມັ່ງຄັງ ໃຫ້ແກ່ພວກເຂົາ: ແມ່ນແທ້,
ເຂົາຈະວາງແຜນອຸບາຍຂອງເຂົາຕໍ່ບັນດາບ້ອມປາການທີ່ແຂງແຮງ ຕະຫຼອດຊົ່ວເວລາໜຶ່ງ. ດານເອນ
11:24.

ເມື່ອໂຣມນອກສາສະໜາຄອງອຳນາດຈາກນະຄອນໂຣມ ອານາຈັກນັ້ນກໍເປັນຜູ້ທີ່ບໍ່ອາດຖືກຟື້ນຟູໄດ້,
ແຕ່ເມື່ອຄອນສະແຕັນຕິນຍ້າຍນະຄອນຫຼວງໄປຍັງຄອນສະແຕັນຕິນເປັນໃນປີ 330, “ເວລາ”
ໃນຂໍ້ທີ່ຊາວສັກໄດ້ສຳເລັດຄົບຖ້ວນ. ເມື່ອເຂົາອັນສຸດທ້າຍໃນສາມເຂົ້ານັ້ນ (ພວກ Goths)
ໃນດານເອນບົດທີ່ຈັດ ຖືກຂັບອອກຈາກນະຄອນ, ໂຣມສັນຕະບາບາຕາມຄຳພະຍາກອນກໍໄດ້ຂຶ້ນຄອງບັນລັງໃນ
ຖານະອານາຈັກທີ່ຫ້າແຫ່ງຄຳພະຍາກອນໃນພຣະຄຳພີໃນປີ 538. ພວກ Goths ໄດ້ປົດລ້ອມນະຄອນໂຣມ,
ແຕ່ໃນຫຼັກຖານທັບກັບໄປ ເມື່ອເບລຊາຣິອຸສ, ແມ່ທັບຂອງຈັສຕິນຽນ, ຮັກສານະຄອນໄວ້ໄດ້.
ຈາກນັ້ນຄຣິດຈັກໂຣມໄດ້ຄອງອຳນາດສູງສຸດເປັນເວລາໜຶ່ງພັນສອງຮ້ອຍຫົກສິບປີ
ຈົນກະທັ້ງນາໂບເລວົງໃຫ້ນຳສັນຕະບາບາອອກໄປ ແລະນຳໄປກັກຂັງໃນຖິ່ນເນລະເທດໃນປີ 1798.

ໂຣມ, “ພຣະວິຫານແຫ່ງກຳລັງ” ໄດ້ຖືກ “ເຮັດໃຫ້ເປືອນມົນ,” (ເປືອນມົນ ໃນທົນໜ້າຍເຖິງ ‘ຖືກບາດເຈັບ ຫຼື
ຖືກທຳລາຍໃຫ້ແຕກສະລາຍ’), ໂດຍຜ່ານທາງ “ກອງກຳລັງ” ຈາກສົງຄາມທີ່ດຳເນີນຢູ່ຕໍ່ເນື່ອງຕົ້ນເມືອງນັ້ນ,
ຊຶ່ງໄດ້ຖືກເປັນຕົວແທນໂດຍຫຼັກໃນສຽງແກທັງສີ່ອັນທຳອິດໃນພຣະນິມົດ ບົດທີ 8.

ປະຫວັດສາດທີ່ກົດຕາມມານັບແຕ່ ຄ.ສ. 496 ເປັນຕົ້ນໄປ ຈະເຫັນນະຄອນໂຣມຖືກເຮັດໃຫ້ເປືອນມົນທົນ
ເມື່ອມັນປ່ຽນຈາກອຳນາດແລະສະຫງ່າລາສີຂອງຈັກກະພັດໂຣມ
ໄປສູ່ອຳນາດແລະສະຫງ່າລາສີຂອງຈັກກະພັດໂຣມັນຄາທອລິກ. ແຂນເຫຼົ່ານັ້ນຈະຍົກເລີກສາສະໜານອກຮີດ,
ຊຶ່ງຖືກແທນດ້ວຍຄຳວ່າ “ປະຈຳວັນ” ໃນຂໍ້ຄວາມນັ້ນ, ເມື່ອພວກເຂົາຍອມຮັບສາສະໜາຄາທອລິກແບບໃນຊຸມ.

ໃນຍຸດທະການທີ່ Vouillé, Clovis ໄດ້ອຳລາພວກ Visigoths ຝ່າຍ Arian ພາຍໃຕ້ Alaric II ແລະຍຶດເອົາ
Aquitaine. ຫຼັງຈາກໄຊຊະນະນັ້ນ, ໃນປີ 508, ຈັກກະພັດຝ່າຍຕາເວັນອອກ Anastasius I (ຢູ່
Constantinople) ໄດ້ໃຫ້ກຽດແກ່ Clovis ສຳລັບໄຊຊະນະຂອງລາວເໝືອນພວກ Visigoths. Gregory of
Tours ກ່າວວ່າ Anastasius ໄດ້ສົ່ງເອກະສານທາງການຂອງ Clovis ທີ່ແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ລາວເປັນ consul. ທີ່
Tours, ໃນໂບດຂອງ Saint Martin, Clovis ໄດ້ສວມເສື້ອ tunic ສົມວ່າແລະເສື້ອຄຸມ,
ສວມມົງກຸດອີກເດມໄວ້ເທິງສີສະຂອງລາວ, ຂຶ້ນອອກໄປ, ແລະໂປຍຄຳແລະເງິນໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊົນ. Gregory
ກ່າວວ່ານັບແຕ່ວັນນັ້ນເປັນຕົ້ນໄປ ລາວໄດ້ຮັບການໃຫ້ຮ້ອງຍົກຍ້ອງວ່າເປັນ consul
ແລະຖືກຈັກກະພັດໂຣມັນຮັບຮູ້ວ່າ Clovis ເປັນກະສັດຄຣິດສະຕຽນທີ່ຊອບທຳໃນຝ່າຍຕາເວັນຕົກ.
ລາວໄດ້ຮັບບຳເໜັດເພາະການທຳລາຍພວກ Visigoths ຝ່າຍ Arian, ຜູ້ທີ່ Constantinople
ກໍຕໍ່ຕ້ານເຊັນກັນ. ປີ 508 ແມ່ນປີທີ່ຈັກກະພັດໃນຝ່າຍຕາເວັນອອກໄດ້ໃຫ້ກຽດແກ່ກະສັດ Frankish
ຝ່າຍຄາໂຕລິກຢ່າງເປີດເຜີຍ—ສາສະນະຈັກ, ໄຊຊະນະ, ແລະຄວາມຊອບທຳຕາມແບບໂຣມັນຢູ່ໃນສາກດຽວກັນ.
ປີ 508 ແມ່ນປີທີ່ອານາຈັກ Frankish ຝ່າຍຄາໂຕລິກໄດ້ຍືນຍົງເປັນອຳນາດຄາໂຕລິກທີ່ອຸບາງໃນ Gaul
ຫຼັງຈາກທຳລາຍການປົກຄອງຂອງພວກ Visigoth ຝ່າຍ Arian. Clovis ແມ່ນກະສັດ barbarian
ຜູ້ສຳຄັນທີ່ທຳອິດທີ່ຕັ້ງສູ່ເພື່ອ Nicene Catholicism ຕໍ່ຕ້ານອານາຈັກຝ່າຍ Arian,
ແລະດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງເປັນແບບຕົ້ນສຳລັບບົດບາດຂອງຜູ້ຮັກໃນຖານະ “ບຸດສາວຄົນໂຕຂອງສາສະນະຈັກ.” Clovis
ເປັນຕົວແທນຂອງຊ່ວງເວລາຈາກ 496 ເຖິງ 508 ແລະເປັນສັນຍາລັກ alpha
ຂອງສົນທິສັນຍາການອະພິເສກເຊິ່ງມີຄວາມໝາຍເຊິ່ງສັນຍາລັກ. ສາມສິບປີຈາກ 508 ເຖິງ 538
ໄດ້ຖືກເປັນຕົວແທນໂດຍ Justinian ຜູ້ຊຶ້ງເປັນສັນຍາລັກ omega ຂອງຂະບວນແຫ່.

ໃນປີ 538, "ແຂນ" ໄດ້ສະຖາປະນາອຳນາດສັນຕະປາບາໄວ້ເທິງບັນລັງຂອງໂລກເປັນເວລາ 1260 ປີ.
ໃນເວລານັ້ນເອງ ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາລັກແຫ່ງພັນທະສັນຍາໄດ້ສຳເລັດລົງ
ໃນຕອນສຸດຂອງຂະບວນແຫ່ງການອະພິເສກສົມລົດທີ່ໄດ້ລົ້ມຕົ້ນໃນປີ 496. ໃນປີ 1798
ການແຕ່ງງານຕາມສັນຍາທີ່ໄດ້ລົ້ມຂຶ້ນລະຫວ່າງສັນຕະປາບາແຫ່ງໂຮມ ແລະ Clovis ແຫ່ງຝຣັ່ງ
ໄດ້ຖືກຍົກເລີກ ເມື່ອ Napoleon ແຫ່ງຝຣັ່ງໄດ້ຍຳຮ້າງອຳນາດສັນຕະປາບາ
ໂດຍໃຫ້ນາຍພົນຂອງຕົນຈັບສັນຕະປາບາເປັນເຈລະຍາ.

ການແຕ່ງງານແຫ່ງສັນຍາສັນຍະລັກຂອງສັນຕະປາບາໃນອັນຟາ, ຊຶ່ງໄດ້ລົ້ມຂະບວນແຫ່ງການຂອງມັນໃນປີ
496, ໄດ້ສຳເລັດລົງຢ່າງສົມບູນໃນກົດໝາຍວັນອາທິດໃນປີ 538, ແລະຫຼັງຈາກນັ້ນມັນກໍໄດ້ຖືກຍົກເລີກໃນປີ
1798, ເໝືອນດັ່ງການແຕ່ງງານແຫ່ງສັນຍາອື່ນໆທຸກປະການໃນດານໂອນ 11.
ພຣະນິມິດໄດ້ເພີ່ມເຕີມເຖິງຄວາມສຳພັນທາງການສົມຄຸນຂອງສັນຕະປາບາລະຫວ່າງກະສັດແຫ່ງຢູໂຣບ ແລະ
ບັນດາສັນຕະປາບາແຫ່ງອາທອລິກ, ເພາະວ່າມັງກອນໃນພຣະນິມິດ 12 ແມ່ນທັງຊາຕານ ແລະ
ບັນດາກະສັດຂອງໂຮມນອກຮີດ.

"ດັ່ງນັ້ນ ໃນຂັ້ນຕົ້ນ ມັງກອນເປັນຕົວແທນຂອງຊາຕານ ແຕ່ໃນຄວາມໝາຍຮອງ
ມັນເປັນສັນຍະລັກຂອງໂຮມນອກຮີດ." The Great Controversy, 439.

ໃນພຣະນິມິດ ໂຢຮັນໄດ້ແຈ້ງໃຫ້ພວກເຂົາຊາບເຖິງສາມສັງເກດບັນດາກະສັດ (ພະຍານາກ)
ໄດ້ມອບໃຫ້ແກ່ສັດຮ້າຍທະເລແຫ່ງອາທອລິກ.

ແລະສັດຮ້າຍທີ່ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ເຫັນນັ້ນ ກໍເໝືອນດັ່ງເສືອດາວ, ແລະຕົນຂອງມັນກໍເໝືອນຕົນໝີ,
ແລະປາກຂອງມັນກໍເໝືອນປາກສົງ; ແລະພະຍານາກໄດ້ມອບລົດອຳນາດຂອງມັນ ແລະບັນລັງຂອງມັນ
ພ້ອມທັງອຳນາດຢ່າງໃຫຍ່ໃຫ້ແກ່ມັນ. ພຣະນິມິດ 13:2.

ໃນປີ 496 ກະສັດທັງຫຼາຍແຫ່ງຢູໂຣບໄດ້ລົ້ມມອບ "ອຳນາດ" ຂອງພວກເຂົາແກ່ສັດຮ້າຍແຫ່ງສັນຕະປາບາ
ດັ່ງທີ່ຖືກແທນຄວາມໂດຍກຳລັງທາງທະຫານແລະການສະໜັບສະໜູນທາງເສດຖະກິດຂອງພວກເຂົາ.
ພວກເຂົາໄດ້ຍ້າຍນະຄອນຫຼວງຂອງຈັກກະພັດໄປຍັງ Constantinople ໃນປີ 330, ໂດຍປະໃຫ້ນະຄອນ Rome
ເປັນ "ບັນລັງ" ແຫ່ງອຳນາດຂອງສັນຕະປາບາ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ "ແຂນ"
ໄດ້ລະບຸຄຣິດຈັກຂອງສັນຕະປາບາໃຫ້ເປັນຫົວໜ້າຂອງຄຣິດຈັກທັງປວງໃນປີ 533 ດ້ວຍພຣະລາຊະກຳນົດຂອງ
Justinian. ພຣະລາຊະກຳນົດນັ້ນຮວມເຖິງການນຳໃຊ້ກຳລັງທາງທະຫານຂອງພວກເຂົາເພື່ອຂົ່ມເຫັງບັນດາຜູ້ທີ່
ສັນຕະປາບາໄດ້ລະບຸວ່າເປັນພວກນອກຮີດ, ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງໄດ້ວາງ "ອຳນາດ"
ຜ່າຍພົນລະເຮືອນຂອງພວກເຂົາໄວ້ໃນມືຂອງບັນດາສັນຕະປາບາ.

ພັນທະສັນຍາແຕ່ງງານອັນເປັນອັນຟາ ລະຫວ່າງສັນຕະປາບາກັບບັນດາກະສັດແຫ່ງຢູໂຣບ ໄດ້ລົ້ມຕົ້ນກັບ
Clovis ໃນປີ 496. ພໍຮອດປີ 508, ລັດທິນອກສາສະໜາ
ຊຶ່ງເປັນສາສະໜາທີ່ຖືກຮັບຮອງຕາມກົດໝາຍຂອງອານາຈັກ ໄດ້ຖືກລະງັບໄວ້
ເພື່ອໃຫ້ແກ່ສາສະໜາອາໄຕລິກແຫ່ງນີເຊຍ. ໃນປີ 533, Justinian
ໄດ້ລະບຸວ່າສັນຕະປາບາເປັນຫົວໜ້າຂອງຄຣິດຈັກທັງປວງ,
ແລະໄດ້ມອບອຳນາດທາງກົດໝາຍຂອງບັນລັງຂອງພວກເຂົາແຕ່ລະອົງໄວ້ແກ່ອຳນາດຂອງສັນຕະປາບາ.

ບ່ອນປະທັບແຫ່ງອັນຟາ ແລະ ໂອເມກາ

ໃນປີ 330, ນະຄອນໂຮມໄດ້ຖືກປ່ອຍໄວ້ໃນມືຂອງຄຣິສຕະຈັກໂຮມ
ຊຶ່ງນາງຈະນັ່ງຢູ່ເທິງຫີນງົນນີຈົນກວ່ານາງຈະຖືກທຳລາຍໃນບັງໄຟໃນວັນສະເດັດມາຄົງທຣີຂອງພຣະຄຣິດ.
ໃນປີ 538, ນາງໄດ້ຖືກສະຖາປະນາໃຫ້ນັ່ງຢູ່ເທິງບັນລັງສັນຕະປາບາອີກຢ່າງເປັນທາງການ,
ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງຊື່ອກວ່າປະຫວັດສາດຈາກປີ 330 ຫາ 538 ເປັນຊ່ວງເວລາແຫ່ງຄຳພະຍາກອນ

ຊົງເລີມຕົ້ນດ້ວຍຫີນງອນອາລະຟາ ແລະສັນສຸດດ້ວຍຫີນງອນໂອເມກາ.
ຊ່ວງເວລານີ້ເປັນຕົວແທນເຖິງການສັນສຸດຂອງອານາຈັກທີສີ່ໃນຄຳພະຍາກອນພຣະຄຳຟີ (Pergamos)
ໃນຖານະການເສືອມສະລາຍຢ່າງຄ່ອຍເປັນຄ່ອຍໄປ ທີ່ເລີມໃນປີ 330 ແລະສັນສຸດໃນປີ 538
ດ້ວຍການມາຮອດຂອງ Thyatira. ທັງໂຮມຜ່າຍຕາເວັນຕົກ ແລະໂຮມຜ່າຍຕາເວັນອອກ
ຍັງຄົງດຳເນີນການລະລາຍຕົວຢ່າງຊ້າໆຕໍ່ໄປຫຼັງຈາກປີ 538, ແຕ່ຊ່ວງເວລານັ້ນໄດ້ເລີມຕົ້ນດ້ວຍການມອບຫີນງອນ,
ອັນເປັນຕົວແທນຂອງນະຄອນໂຮມ ແກ່ສັນຕະປາປາໃນປີ 330,
ຈົນກວ່າຫີນງອນນັ້ນຈະກາຍເປັນບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ບັນລັງເຫຼືອນະຄອນເທົ່ານັ້ນ,
ແຕ່ເປັນບັນລັງເຫຼືອອານາຈັກທີ່ນະຄອນນັ້ນເປັນຕົວແທນໃນປີ 538.

330 ຫາ 538 ແມ່ນໄລຍະເວລາພະຍາກອນທີ່ຈົງເຈາະ ຊົງກຳນົດເຄື່ອງໝາຍທາງ “ແປດ”
ຂັ້ນຂອງການຮັບອຳນາດຂອງລະບົບສັນຕະປາປາ.
ທັງແປດຂັ້ນນັ້ນຈະຖືກທຳຊ້ຳອີກໃນການຮັກສາບາດແຜຮ້າຍເຖິງຕາຍຂອງລະບົບສັນຕະປາປາ
ໃນກົດໝາຍວັນອາທິດທີ່ຈະມາໃນໄວໆນີ້.

ຂັ້ນຕອນທຳອິດໃນແປດຂັ້ນຕອນ ຄືການມອບເມືອງໂຮມໃຫ້ແກ່ອຳນາດຂອງສັນຕະປາປາ,
ແລະຂັ້ນຕອນທີ່ແປດ
ຄືການມອບເມືອງນັ້ນໃຫ້ເປັນບັນລັງຂອງອານາຈັກທີ່ສີ່ໃນຄຳພະຍາກອນຂອງພຣະຄຳຟີ. ສິ່ງນີ້ລະບຸໃຫ້ 538
ເປັນບ່ອນປະທັບ, ແລະເປັນ ‘ຂັ້ນຕອນທີ່ແປດ ຄືຊົງມາຈາກເຈດີຂັ້ນກ່ອນໜ້າ.’ ຂັ້ນຕອນທຳອິດ
ຄືການມອບບ່ອນປະທັບ ແລະຂັ້ນຕອນທີ່ແປດ ກໍຄືການມອບບ່ອນປະທັບ; ດັ່ງນັ້ນ ຂັ້ນຕອນທຳອິດໃນປີ 330
ເປັນອັນຟາ ແລະ 538 ເປັນໂອເມກາ. ບ່ອນປະທັບສອງແຫ່ງ, ເຂົ້າສາມອັນທີ່ຖືກຖອນອອກ, ການຖອນ
“ການຖວາຍປະຈຳວັນ” ອອກໄປ, ການຫັນມາເຊື້ອຂອງ Clovis ແລະພຣະລາຊະດຳລັດຂອງ Justinian
ລວມເປັນແປດຂັ້ນຕອນທັງໝົດ ທີ່ຊີ້ບອກຂະບວນແຫ່ງການມົງຄົນ, ແລະໃນທີ່ສຸດ ຄືພິທີສິ້ນລົດ.

ໃນປີ 1798, ຝຣັ່ງເສດ ຊົງເປັນອຳນາດທີ່ໄດ້ເປັນຕົວແທນຂອງກະສັດຊາວຢູໂຣບສຶບອົງ
ແລະໄດ້ສະຖາປະນາອຳນາດສັນຕະປາປາໃຫ້ຂຶ້ນສູ່ບັນລັງໃນປີ 538,
ກໍໄດ້ບັດອຳນາດສັນຕະປາປາອອກຈາກບັນລັງນັ້ນເອງ. ການສົມຮົດແຫ່ງພັນທະສັນຍາຂັ້ນອັນຟາ
ທີ່ຖືກເປັນຕົວແທນໃນປະຫວັດສາດຈາກປີ 538 ຫາ 1798
ເປັນແບບຢ່າງຂອງການສົມຮົດແຫ່ງພັນທະສັນຍາຂັ້ນໂອເມກາ
ລະຫວ່າງອຳນາດສັນຕະປາປາກັບກະສັດສຶບອົງໃນພຣະນິມົດບົດທີ 17. ຂະບວນແຫ່ງການສົມຮົດຈາກປີ 496 ຫາ
538 ເປັນແບບຂອງແປດຂັ້ນຕອນ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບປະທານາທິບໍດີແປດຄົນສຸດທ້າຍຂອງສະຫະລັດອາເມຣິກາ.
Clovis ແລະ ຝຣັ່ງເສດ ເປັນສັນຍາລັກຂອງກະສັດຊາວຢູໂຣບສຶບອົງ.
ພວກເຂົາເປັນຕົວແທນຂອງສະຫະລັດອາເມຣິກາ
ຜູ້ຊົງຈະກາຍເປັນກະສັດເອກໃນບັນດາກະສັດສຶບອົງແຫ່ງພຣະນິມົດບົດທີ 17
ໃນເວລາທີ່ກົດໝາຍວັນອາທິດທີ່ຈະມາເຖິງໃນໄວໆນີ້.

ການອະພິສົມໂດຍພັນທະສັນຍາຫ້າຄັ້ງກ່ອນໜ້ານີ້ໃນດານເດືອນບົດ 11
ສອດຄ່ອງກັບການອະພິສົມໂດຍພັນທະສັນຍາຄັ້ງທີຫົກ ແລະເປັນຄັ້ງສຸດທ້າຍໃນຍຸກທ້າຍປາຍ.
ການອະພິສົມໂດຍພັນທະສັນຍາແບບອັນຟາແລະໂອເມກາຂອງຜ່າຍເຫຼືອແລະຜ່າຍໃຕ້
ບົງຊີວິດເຈົ້າສາວຈາກຜ່າຍໃຕ້ແມ່ນອັນຟາ ແລະໂອເມກາແມ່ນເຈົ້າສາວຈາກຜ່າຍເຫຼືອ.
ໃນການອະພິສົມໂດຍພັນທະສັນຍາຂອງໂຮມນອກສາສະໜາ,
ເຈົ້າສາວອັນຟາຈາກຕາເວັນອອກຖືກຍົກໃຫ້ແກ່ຕາເວັນຕົກ, ແລະໂອເມກາຂອງປີ 313
ແມ່ນເຈົ້າສາວຈາກຕາເວັນຕົກ. ການອະພິສົມທັງສິ້ນນີ້ຖືກເຊື້ອມໂຍງເຂົ້າດ້ວຍກັນໃນຄຳພະຍາກອນໂດຍ
Cleopatra ຄົນທຳອິດ ແລະ Cleopatra ຄົນສຸດທ້າຍ.
ການອະພິສົມໂດຍພັນທະສັນຍາໃນຊົງສັນຍະລັກຂອງໂຮມສັນຕະປາປາ

ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຈົ້າບ່າວເປັນກະສັດເອກຂອງສະຫະພັນເຊີງຄຳພະຍາກອນອັນປະກອບດ້ວຍກະສັດສິບອົງ
ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມກັບເຈົ້າສາວຂອງພວກເຂົາ—ຄືຍິງແພງສີເດງແຫ່ງໂຮມ.
ການຢ່າຮ້າງນັ້ນໄດ້ຖືກດຳເນີນໂດຍກະສັດເອກຂອງກະສັດສິບອົງໃນປີ 1798.

ການແຕ່ງງານແຫ່ງພັນທະສັນຍາໃນປີ 313 ເປັນຕົວແທນຂອງການແຕ່ງງານແຫ່ງພັນທະສັນຍາຄັ້ງສຸດທ້າຍຂອງ
ອຳນາດສັນຕະປາປາກັບສະຫະລັດອາເມຣິກາ—ກະສັດຜູ້ເປັນໃຫຍ່ທີ່ສຸດໃນບັນດາສິບກະສັດແຫ່ງພຣະນິມິດ
ບົດທີ 17; ອຳນາດສອງເຂົ້າອັນໜຶ່ງທີ່ຖືກເປັນແບບໂດຍອຳນາດສອງເຂົ້າຂອງຝຣັ່ງ.
ປະຫວັດສາດທີ່ລົ້ມຕົ້ນກັບ Clovis ໃນປີ 496 ແລະໃນທີ່ສຸດໄດ້ນຳໄປສູ່ພຣະລິຂົດຂອງ Justinian ໃນປີ 533
ແລະການສະຖາປະນາສັນຕະປາປາຂຶ້ນສູ່ບັນລັງໃນປີ 538, ເປັນຕົວແທນຂອງປະຫວັດສາດຈາກປີ 1989
ຈົນເຖິງກົດໝາຍວັນອາທິດ.

ພວກເຮົາຈະສືບຕໍ່ກ່າວເຖິງສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ໃນບົດຄວາມຖັດໄປ.